

Landsforeningen for oppsøkende
sosialt ungdomsarbeid

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 31.10.2011

HØRINGSNOTAT

OPPFØLGINGSTJENESTEN

Høringsuttalelse fra Landsforeningen for oppsøkende sosialt ungdomsarbeid (LOSU) vedrørende forslag om endringer i forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringsloven. Forskriftens kapittel 13 Oppfølgingstenesta i videregående opplæring

Innledning

LOSU er interesseorganisasjonen til de oppsøkende sosiale tjenestene i Norge. Disse benevnes ofte som utekontakter, uteseksjoner, ungdomskontakter, uteteam etc. og har et særlig ansvar overfor sårbar ungdom som av forskjellige årsaker har utfordringer knyttet til sosial integrering. Som interesseorganisasjon bidrar vi, gjennom våre medlemmer, blant annet til å omsette statlig politikk som berører sårbare unge i alderen 13-23, i kommunene.

Våre medlemmer oppsøker og etablerer kontakt med målgruppen der de er, og formidler videre kontakt med hjelpe- og behandlingstilbud, for å gi et mest mulig adekvat tilbud raskt. De samarbeider tett med en rekke instanser, bl.a. barneverntjenesten, oppfølgingstjenesten (OT), NAV, SLT, helsetjenester, skoler og fritidsklubber. Våre medlemmer arbeider tett opp mot grupper av unge få andre offentlige instanser har kontakt med, og er sentrale i arbeidet med ungdom utenfor skole og arbeid. I flere kommuner/bydeler ligger OT-ansvaret nettopp hos den oppsøkende ungdomstjenesten.

LOSU sine medlemmer er ikke sjelden den instansen i det kommunale tiltaksapparatet som først oppdager behov for tiltak som krever at flere virksomheter (for eksempel skole, barnevern og utekontakt) samarbeider om et tiltak. Ofte er også de ansatte i medlemstjenestene ungdommenes sentrale tillitsperson innen hjelpeapparatet, og fungerer som en koordinator som følger opp og holder kontakt gjennom ungdommenes kontakt med øvrige deler av hjelpe- og behandlingsapparat.

Departementet skriver i høringsbrevet at forslaget hovedsakelig innebærer presiseringer av gjeldende rett, og er utarbeidet innenfor gjeldende rammer i opplæringsloven § 3-6 andre ledd. Vi ønsker å påpeke at forskriftene må være å betrakte som et minimums-tilbud, og at det er behov for å legge mer ressurser inn i dette arbeidet. LOSU har i arbeidet med denne høringsuttalelsen fått innspill fra flere av våre medlemstjenester, som enten har OT-ansvar

selv eller som samarbeider tett med oppfølgingstjenesten. På bakgrunn av dette ønsker vi å komme med noen innspill og oppfordringer vedrørende oppfølgingstjenesten spesielt, og arbeid med ungdom som er i risiko for å droppe ut av videregående skole generelt.

Kommentarer fra våre medlemmer vedrørende oppfølgingstjenesten og arbeidet med ungdom i risiko for å droppe ut av videregående opplæring

De kommunale oppsøkende ungdomstjenestenes sentrale rolle i arbeidet med ungdom utenfor skole og arbeidsliv, blir bl.a. trukket frem i rapporten "[Oppsøkende og utadrettet arbeid overfor ungdom utenfor opplæring og arbeidsliv](#)" (Rapport 2009, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet). I forbindelse med denne rapporten, ble det foretatt en lovgjennomgang om rettigheter for unge utenfor opplæring og arbeid:

"Lovgjennomgangen viser, *for det første*, at de ulike lovverkene som er gjennomgått i liten grad pålegger kommuner og andre offentlige aktører å drive oppsøkende arbeid rettet mot unge utenfor opplæring og arbeid. *For det andre*, viser utredningen at de aktuelle lovverkene også i liten grad pålegger kommunene eller andre offentlige aktører å drive motivasjonsarbeid i forhold til unge utenfor opplæring og arbeid. *For det tredje* viser utredningen at lovverket på dette området er oppsplittet og fragmentert med hensyn til plasseringen av ansvar for ulike rettigheter og med hensyn til aldersbestemmelsene som gjøres gjeldende i de ulike lovene. Som det påpekes i lovgjennomgangen, ligger dette imidlertid ikke til hinder for etableringen av lokale løsninger hvor kompetanse og ansvar samles på et område hvor lovverket er omfattende og problemene ofte sammensatte." (s. 9)

Det er viktig både å komme i kontakt med alle ungdommer som er i ferd med å droppe ut av skolen eller allerede er utenfor skole og arbeid (*oppsøkende arbeid*), og å følge opp den enkelte, motivere og bistå (*motivasjons- og oppfølgingsarbeid*). Alt dette krever tid og ressurser, samt gode faglige tilnæringsmåter. Å kontakte ungdommene via brev og telefon, og å tilby noen få veiledningssamtaler, som det vises til i forskriftens § 13-3 punkt e, vil ikke være tilstrekkelig i forhold til ungdom med sammensatte problemer.

Vår oppgave i OT som Ungdomskontakter har vært å nå de ungdommene som hverken er registrert i NAV, eller som ikke svarer på henvendelser fra skolens OT-koordinator. Vi har da mulighet til å drive oppsøkende virksomhet - enten gjennom våre nettverk i ungdomsmiljøene, eller ved at vi oppsøker de hjemme. Som Ungdomskontakter har vi mye fokus på ungdom som sliter i ungdomsskolen, og vi har et tett samarbeid med miljøterapeuter i alle 5 ungdomsskoler i kommunen. Disse henviser ungdom til oss - enten for individuell oppfølging, eller til de ulike aktivitetstilbudene vi tilbyr. Gjennom dette arbeidet blir vi tidlig kjent med ungdom som sliter i skolen, og flere av de vil vi senere møte igjen gjennom OT-samarbeidet. Vi har dermed en svært god oversikt over ungdommer i kommunen som kommer skjevt ut i skolen.
(kommunal oppsøkende ungdomstjeneste, med tett samarbeid med oppfølgingstjenesten).

Vi opplever at en del av ungdommene i oppfølgingstjenestens målgruppe ikke blir fanget opp. I noen tilfeller er de aktuelle ungdommene, som enten står uten skoleplass eller dropper ut i løpet av skoleåret, ukjent med OT's eksistens, og blir ikke kontaktet. I enkelte tilfeller viser deg seg at skolene ikke har meldt inn ungdommen til OT. I andre tilfeller er ungdommen tilsynelatende ukjent med OT's eksistens, mens det etter nærmere undersøkelser viser seg at de på et tidspunkt har blitt oppfordret til å ta kontakt med OT (gjerne fra skole), eller har gjennomført et møte med OT for en tid tilbake - men der saken ikke har blitt fulgt opp videre i etterkant av noen av partene.

(kommunal oppsøkende ungdomstjeneste)

Det er behov for å komme inn tidlig for forebygge at ungdom dropper ut av videregående opplæring. Som regel har ungdomsskolene allerede identifisert de som er i mest risiko for å droppe ut, da de ofte har høyt fravær og har gitt uttrykk for lav motivasjon i forhold til videre skolegang. For å forebygge at disse ungdommene avbryter opplæringen, er det ofte nødvendig med tett oppfølging fra første skoledag. Vi ønsker derfor mer sosialfaglig kompetanse og ressurser inn i skolene (både grunnskole og videregående skole). Mange steder har man svært gode erfaringer med bruk av *miljøteam*, bestående av personer med sosialfaglig kompetanse, som i samarbeid med bl.a. oppfølgingstjenesten, kommunens oppsøkende ungdomstjenester og andre relevante aktører, fanger opp og følger opp ungdom i risiko for å droppe ut av skolen.

Vi arbeider også mye med målgruppen av ungdommer som ikke står på OT-listene. De kan blant annet stå i fare for å droppe ut av skolen. Uteteamet er med i en gruppe som følger opp ungdommer med bekymringsfullt høyt fravær. Uteteamet følger også opp ungdommer vi kommer i kontakt med gjennom vår oppsøkende virksomhet, samt at vi tar oppdrag fra barneverntjenesten. En fellesnevner for disse ungdommene er ofte at de sliter med skolen og utdanningen sin, og mange har også ulike typer tilleggsproblematikk. Det er svært viktig å ha et godt samarbeid med de ulike instansene, og god oversikt over tilbud og muligheter ungdommer har når de i ferd eller allerede har droppet ut fra videregående skole.

(kommunal oppsøkende ungdomstjeneste,
med OT-ansvar)

Det er store utfordringer i forhold til de minst motiverte ungdommene, som har vanskelig for å møte til avtaler eller å følge opp de oppleggene som har blitt avtalt. Det blir fra OT's side gjerne forventet at ungdommene selv tar kontakt dersom de har behov for flere møter, noe som ofte ikke blir gjort. Det hadde vært ønskelig om OT kunne vært mer "på hugget" overfor de ungdommene som har særlige behov/sammensatte problemer, og som dermed har vanskeligheter med å overholde avtaler.

Uteteamet opplever også at vi svært sjelden får henvendelser fra OT angående ungdom som de har vanskeligheter å oppnå kontakt med, eller som har behov for bistand ut over det de selv kan tilby. Det synes vi er synd, da vi kunne vært viktige motivatorer og tilretteleggere for å komme i gang med aktivitet av forskjellig karakter.

(kommunal oppsøkende ungdomstjeneste)

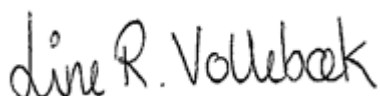
Basert på direkte innspill fra kommunale oppsøkende ungdomstjenester, med omfattende erfaring fra samarbeid med oppfølgingstjenesten har LOSU følgende innspill til endring i forskriften:

- De som skal arbeide med oppfølgingstjenesten i tillegg til ansatte ved skolene, bør ha dette som en fulltidsjobb og ikke i tillegg til egne ordinære arbeidsoppgaver. Mandatet er i mange kommuner tidkrevende og av så stort omfang at tilbudet til ungdommene som trenger hjelp, rett og slett blir for dårlig. Bydelene/kommunene bør ha egne stillinger tiltenkt OT-arbeid. Dersom man ikke har egne stillinger som skal ivareta OT-behovet, bør det i alle fall være plassert på tilnærmet samme sted i hver enkelt bydel/kommune slik at man sikrer lik tilnærming til mandatet.
- Listene med navn over ungdom som er uten skoletilbud, må komme til faste tider hvert år og utelukke de ungdommer som ikke behøver oppfølging.
- Det bør være et system der OT-tjenesten i den kommunen/bydelen ungdommene bor, får beskjed så snart en elev har sluttet, og at ungdommene får tilbud om oppfølging så tidlig som mulig.
- Arbeidet som skal gjøres bør styres enda mer direkte fra sentralt hold. Metode og faglighet må systematiseres. Det må være et klart mandat som går ut på hva

tjenesten skal inneholde, hvilke arbeidsoppgaver, til hvilken tid, samt en tydeligere ansvarsavklaring mellom de ulike OT- ansvarlige.

- Rådgiverne ved hver skole bør ha mer tid til rådighet for å arbeide med OT og generell studierådgiving.
- Alle som arbeider direkte med OT- arbeid bør ha tilgang til oppfølgingstjenestens dataregistreringsverktøy (OTTO).
- Alle som arbeider direkte med OT- arbeid i et gitt område, bør ha faste samarbeidsmøter og en struktur for direkte samarbeid rundt enkeltelever.
- Det er behov for flere praksisplasser, OT- linjer m.m.
- Det er behov for mer sosialfaglig kompetanse inn i skolene, i form av miljøarbeidere som har mulighet til å tidlig identifisere og følge opp ungdom som er i risiko for å droppe ut av skolen.

I tillegg ønsker LOSU å oppfordre Kunnskapsdepartementet, sammen med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og Arbeidsdepartementet, til å ta initiativ til en gjennomgang og harmonisering av lovverket på dette området. Dette med hensyn til plassering av ansvar for ulike rettigheter og med hensyn til aldersbestemmelsene som gjøres gjeldende i de ulike lovene (jfr. konklusjonene fra lovgjennomgang i "Oppsøkende og utadrettet arbeid overfor ungdom utenfor opplæring og arbeidsliv" - Rapport 2009, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet).

Line Ruud Vollebæk, styreleder

Landsforeningen for oppsøkende sosialt ungdomsarbeid (LOSU)
Postboks 9331 Grønland, 0135 Oslo
Tlf: +47 975 89 688 / 22 05 77 07
E-post: post@losu.no

www.losu.no
www.facebook.no/losunorge